

## چالش‌های سلامت روان در ایران

بیماری‌های روانپزشکی جزوسه دسته‌بیماری‌هایی هستند که بیشترین باربراه جامعه تحمیل می‌کنند و پیمایش‌های انجام‌شده در کشور طی سال‌های گذشته، ازشیوع ۲۱ تا ۲۶ درصدی این بیماری‌ها حکایت دارد؛ این در شرایطی است که متخصصان همواره ازانگ اجتماعی این اختلالات و کمبود تخت‌های روان و … گایه دارند.

به گزارش ایسنا، «سلامت روان» مانند سلامت جسم از اهمیت فراوانی برخوردار است و همواره تا تأکید می‌شود که افراد در کنار سلامت جسمانی، به سلامت روان خود و اطرافیان‌شان نیز پی‌بندیشند تا ضمن داشتن شرایط نرمال در زندگی، از بروز بار سنگین هزینه‌های تحمیلی بر خانواده و جامعه جلوگیری نیک‌کنند. بیماری‌های روانپزشکی جزو ۳ دسته بیماری‌هایی هستند که بیشترین بار را به جامعه تحمیل می‌کنند و به اذعان متخصصان، افسردگی شایع‌ترین بیماری روانپزشکی در کشور است.

انگ اجتماعی یا استیگما، ازجمله مشکلات بیماران روانپزشکی است؛ مشکلی که البته جهانی است و فقط به جامعه ایران محدود نمی‌شود. بر همین اساس هم جنبه‌های فرهنگی مرتبط با بیماری‌های روانپزشکی سبب مراجعه‌دیر هنگام بیماران برای دریافت خدمات درمانی و نهایتاً پیچیده و مزمن شدن بیماری می‌شود؛ در چنین شرایطی است که درمان سخت‌تر شده و بار بیشتری نیز بر بیمار و نظام سلامت تحمیل می‌شود.

«بیمارستان روزبه» که بیش از ۸۰ سال قدمت دارد، یکی از مراکز درمانی مهم ایران در ارائه خدمات درمانی روانپزشکی است؛ بیمارستانی که سرگذشت و داستان زندگی افراد بسیاری را شاهد بوده و یکی از برجسته‌ترین مراکز درمانی در حوزه اعصاب و روانپزشکی در ایران و خاورمیانه است که در شهر تهران واقع‌شده و تمرکز ویژه بر ارائه خدمات تخصصی و پیشرفته در تشخیص، درمان و مراقبت از اختلالات روانی و عصبی دارد.

دکتر امیرحسین جعفری – رئیس بیمارستان روزبه، ضمن اشاره به وضعیت فعلی بار بیماری‌های روانپزشکی و همچنین درمان‌های تخصصی این بیماری‌ها در کشور، درعین حال بر ضرورت اجرای برخی سیاست‌های درمانی مدیکال در حوزه روانپزشکی نیز تا کید دارد و معتقد است که حوزه سلامت روان با عقب افتادگی بسیاری مواجهه است و برای حل این عقب‌افتادگی به عزم ملی نیاز داریم و بر همین اساس هم از مسئولان و سازمان‌های مردم‌نهادی خواهد که به این موضوع توجه‌کنند و مشکلات حوزه سلامت روان را به رسمیت بشناسند.

گفت‌وگوی تفصیلی ایسنا با دکتر امیرحسین جعفری – رئیس بیمارستان روزبه، درباره خدمات تخصصی و پیشرفته در حوزه اعصاب و روانپزشکی و همچنین چالش‌ها و مشکلات این حوزه را در پی می‌خوانید:

‏**▶ بیمارستانی با بیش از ۸۰ سال خدمت در حوزه سلامت روان**

دکتر امیرحسین جعفری، رئیس بیمارستان روزبه در گفت‌وگوی تفصیلی با ایسنا، با بیان این‌که «بیمارستان روزبه» بیشتر از ۸۰ سال قدمت دارد، اظهار کرد: قدمت بیمارستان روزبه تا حدودی با آثار آثار ارائه خدمات نوین روانپزشکی در کشور مصادف است. بیش از ارائه خدمات نوین روانپزشکی، صرفاً خدمت‌ای از نوع نگهداری از بیماران مبتلا به اختلالات روان ارائه می‌شد. به عبارت دیگر، مرکزی برای نگهداری از بیماران مبتلا به اختلالات روان در کشور به‌ویژه در واخر دوره قاجار ایجاد شد. جامعه در آن بازه زمانی برای باور بود، به‌ترت است بیماران مبتلا به اختلالات روان از جامعه جدا شوند.

‏**▶ تغییر رویکرد مواجهه با بیماران روانپزشکی در گذر زمان**

وی با بیان این که رویکرد مواجهه با بیماران روانپزشکی در گذر زمان تغییر کرده، توضیح داد: در حال حاضر، رویکرد مواجهه با بیماران روانپزشکی نسبت به گذشته متفاوت است و این در حالی است که جامعه در گذشته بر این باور بود که این بیماران می‌بایست از جامعه جدا شوند ، همچنین دیدگاه‌ها نسبت به بیماران روانپزشکی منفی بوده، به نحوی که از اقلانی مانند «شیطانی»، «جن‌زده» و «دیو صفت» برای نامیدن برخی بیماران روانپزشکی استفاده می‌کردند. القاب وصف‌هایی مانند «دیوانه» و «مجنون» که برای بیماران روانپزشکی استفاده می‌شده در واقع به همان معنای «دیو صفت» و «جن‌زده» هستند.

‏**▶ طردشدگی بیماران روانپزشکی در جامعه**

این روانپزشک با بیان این‌که بیماران روانپزشکی از جامعه طرد شده بودند، گفت: دیدگاه‌ها به بیماران روانپزشکی سبب طردشدگی این بیماران از جامعه شده بود. نه تنها دیدگاه‌ها نسبت به بیماران روانپزشکی سبب طرد افتادن این گروه بیماران از جامعه می‌شد، بلکه این افراد به‌صورت فیزیکی نیز از جامعه جدا شده بودند.

‏**▶ پایه گذاری روانپزشکی نوین در ایران طی دهه‌های ۳۰ و ۴۰**

وی درباره پایه گذاری روانپزشکی نوین در ایران توضیح داد: اساتید زانقدری مانند مرحوم دکتر کامران سپهری و مرحوم دکتر حسین رضاعی، روانپزشکی نوین را در دهه‌های ۱۳۲۰ و ۱۳۳۰ در ایران پایه گذاری کردند. پس از شکل گیری خدمات نوین روانپزشکی در کشور، رویکرد مواجهه با بیماران روانپزشکی تغییر کرده و درمان این گروه بیماران در کانون توجه قرار گرفت. با تلاش‌های مستمر جامعه روانپزشکی، پیشرفت‌های خوبی طی سالیان دهه ۴۰ ساله خدمات نوین روانپزشکی در کشور به دست آمده است.

‏**▶ تأسیسات نخستین بخش درمان با بیماران روانپزشکی در بیمارستان سینا**

این روانپزشک درباره ایجاد نخستین مرکز درمانی روانپزشکی در ایران گفت: بیش از تأسیس بیمارستان روزبه، بخش مراقبت از بیماران روانپزشکی در بیمارستان سینا ایجاد شد و همچنین یک بخش نگهداری از این گروه از بیماران برای مدت کوتاهی در بیمارستان امام خمینی (ره) ایجاد شد. بخش نگهداری از بیماران روانپزشکی روزبه در دهه ۱۳۴۰ تأسیس شد و در گذشته به‌تدریج توسعه یافته است.

‏**▶ ۱۵۰۰ مراجع در روز به بیمارستان روزبه**

جعفری ادامه داد: در حال حاضر، بیمارستان روزبه حدود ۲۲ تخت ظرفیت دارد و خدمات تخصصی، فوق تخصصی و سرپایی متنوعی ارائه می‌دهد. بیمارستان روزبه به واسطه قدمت بیش از ۸۰ ساله خود در بسیاری از حیطه‌های درمان روانپزشکی پیشتاز است. وی با بیان این‌که عمده مراجعه‌کنندگان به این مرکز درمانی خدمات سرپایی دریافت می‌کنند، توضیح داد: حدود ۱۶۰ تا ۱۷۰ به صورت روزانه از خدمات بیمارستان روانپزشکی روزبه بهره‌مندی گیرند. همچنین خدمات تلنم روانپزشکی برخی مراجعه‌کنندگان به بیمارستان روانپزشکی روزبه به نحوی است که در این مراکز درمانی بستری می‌شود.

‏**▶ شایع‌ترین بیماری‌های روانپزشکی در میان ایرانیان**

رئیس بیمارستان روزبه با بیان این‌که خدمات سرپایی طیف گسترده‌ای از خدمات را شامل می‌شود، اظهار کرد: مراجعه‌ین بیمارستان روزبه به نحوی متأثر از شیوع بیماری‌های مختلفی روانپزشکی در سطح جامعه است. افسردگی، بیماری‌های اضطرابی، وسواس و بیماری‌های مشابه به وسواس در سطح جامعه شیوع بیشتری دارند.

‏**▶ مشاوره، بخش کوچکی از خدمات روان درمانی**

جعفری با بیان این‌که خدمات «دارودرمانی» و «روان‌درمانی» به بیماران ارائه می‌شود، صریح کرد: منظور از روان درمانی، درمان‌هایی است که مبتنی بر دارو نیستند و درمان بیماران با انواع مختلف روش‌های روان درمانی انجام می‌شود. روان درمانی در جامعه به اصطلاح «مشاوره» شناخته می‌شود ولی این در حالی است که مشاوره بخش کوچکی از خدمات روان درمانی را تشکیل می‌دهد و بخش متراکم‌تر برای خدمات متنوع روان درمانی است.

‏**▶ بار سنگین برخی بیماری‌های روانپزشکی بر جامعه و خانواده‌ها**

وی با بیان این‌که برخی بیماری‌های روان پزشکی شیوع کمتری دارند، اظهار کرد: اگرچه شیوع برخی بیماری‌های روانپزشکی در جامعه نسبت به بیماری‌های شایع روانپزشکی مانند «افسردگی» کمتر است اما بار بیشتری بر خانواده‌ها و جامعه تحمیل می‌کنند؛ به‌طور مثال، «دماسن» و «الزایمر» در سنین بالاتر اتفاق می‌افتند. متخصصان مغز و اعصاب، درمان مربوط به این گروه از بیماران ارائه می‌دهند.

جعفری گفت: همچنین ارائه خدمات به بیماران مبتلا به «اختلالات جنسی» و «اعتیاد» از دیگر خدمات بیمارستان روزبه است، همچنین بخش‌های بستری متنوعی در بخش بستری و خدمات روانپزشکی بیمارستان روزبه، یکی از مراکز درمانی است که خدمات روانپزشکی به کودکان و نوجوانان ارائه می‌دهد. ارائه خدمات به بیماران «تنوروسایکیاتری» (روانپزشکی عصبی) از دیگر خدمات این مرکز درمانی است. همچنین اولین اورژانس روانپزشکی در بیمارستان روزبه را در اندازی شده است. ارائه خدمات به سالمندان به‌صورت سرپایی و بستری از دیگر خدمات این بیمارستان است. خدمات به اساتذتی خاص نیز از دیگر خدماتی است که در این مراکز درمانی ارائه می‌شود.

‏**▶ افسردگی، شایع‌ترین بیماری روانپزشکی در میان ایرانیان**

رئیس بیمارستان روزبه درباره پیمایش‌های انجام‌شده در حوزه اختلالات روان در کشور گفت: چند پیمایش ملی در ارتباط با سلامت روان جامعه طی سال‌های گذشته در کشور انجام شده و نتایج این پیمایش‌ها تقریباً یافته‌های مشابهی را نشان داده است. نتایج این پیمایش‌ها بیانگر این است که شیوع بیماری‌های روانپزشکی در سطح کشور حدود ۲۶ تا ۲۱ درصد است و بیماری افسردگی شایع‌ترین بیماری روانپزشکی در میان ایرانیان به حساب می‌آید.

### ادامه از صفحه اول

۶- تأمین رضایت مردمی که چنین حماسه پرشکوهِ حضور، وحدت، همدلی و همبستگی آفرینند توجه‌وسه قوه قرار بگیرد. امروز مردم به شدت در مورد تورم و گرانی که مندو ناراضی هستند. مردم چنین برداشتی دارند که در عرصه اقتصادی اگر چه سوء مدیریت وجود دارد که لازم است در اسرع وقت این سوء مدیریت برطرف گردد.
۷- مردم از دستگاه قضایی در این شرایط حساس انتظار دارند که با هر عملی که وحدت و انسجام ملی را آسیب پذیر نماید برخورد کند.

۶- یکشنبه ۲۹ تیر ۱۴۰۴  
۲۴ محرم ۱۴۴۷  
۲۰ جولای ۲۰۲۵

#### گروه اجتماعی

«اتا‌های خبریه طور چشمگیری از ابزارهای مبتنی بر هوش مصنوعی برای تحقیق، تولید و توزیع محتوا استفاده کرده و سعی دارند که با رقبای خود همگام و هماهنگ شوند. تکنولوژی هوش مصنوعی روزنامه‌نگاران را قادر می‌سازد تا اخبار فوری و موضوعات پرطرفدار را از طیف وسیعی از منابع، مانند پلتفرم‌های رسانه‌های اجتماعی و وبلاگ‌ها به‌طور آتی ردیابی کنند. همچنین می‌تواند روند‌ها و الگوهایی را در حجم زیادی از داده‌ها شناسایی کند که گزارشگران ممکن است زمانی برای تجزیه و تحلیل آن نداشته باشند. به این ترتیب، خبرنگاران می‌توانند با اطلاع از آخرین پیشرفت‌ها به روز بمانند و سوزه‌ها را کشف و درعین حال تجزیه و تحلیل دقیق‌تر و عمیق‌تری ارائه دهند. از سوی دیگر، ابزارهای گفتار به متن به خبرنگاران این امکان را می‌دهد که فایل‌های صوتی و تصویری مصاحبه‌ها و رویدادها را در عرض چند دقیقه رونویسی کرده و پیاده‌سازی مصاحبه‌ها به شکل راحت‌تری انجام شود.» (۱)
عبارت‌هایی از این دست در سالیان اخیر بارها در رسانه‌ها منتشر شده است و همواره بیم آن می‌رود که فشار رقابت و نیاز به انتشار فوری اخبار و محتوای تحلیلی، روزنامه‌نگاران را به‌دام بازتولید سریع محتوای موجود بیندازد و در این صورت جایگاه حرفه‌ای روزنامه‌نگاری تضعیف شده و ممکن است بر امنیت شغلی روزنامه‌نگاران نیز تأثیر بگذارد.

برخی از تحلیل‌گران امور رسانه بر این باورند که تکثیر محتوای تولید شده توسط هوش مصنوعی، حتی اگر به از دست رفتن این حرفه منتهی نشود، افت کیفیت روزنامه‌نگاری را به دنبال دارد و با تغییراتی در نقش روزنامه‌نگاران پدید آمده و آن‌ها را وامی‌دارد که برای ارتقاء فعالیت خود به ابزارهای هوش مصنوعی متکی باشند. در این میان کسانی که قادر به کار با این ابزار نیستند، احتمالاً درپرا زود شغل خود را از دست خواهند داد. اما در شرایط دشوار، کارشناس حوزه رسانه و ارتباطات در گفت‌وگو با «رسالت» با چنین تحلیل‌هایی چندان موافق نیست. او معتقد است: اگر روزنامه‌نگاران مقهور فضای متأثر از هوش مصنوعی نشوند، این فضا هرگز جای آنان را نخواهد گرفت، اما هم ابزاری که اولویت را به سرعت و جذابیت می‌دهد، نه دقت و تحلیل، او البته هشدار می‌دهد، «این خطر وجود دارد که برخی از رسانه‌ها به جای تمرکز و سرمایه‌گذاری روی گزارش‌های ژرف و باکیفیت، همان مسیر هوش مصنوعی را دنبال کنند، یعنی ازدیاد اطلاعات، نه تبیین و شفاف‌سازی. این روند نه تنها به جایگاه حرفه‌ای روزنامه‌نگاری خدشه وارد می‌کند، بلکه فضای رسانه‌ای را به عرصه‌ای پررپها و اما کم محتوا بدل می‌کند که برای دریافت و شفافیت، قربانی ترافیک می‌شود.» مشروح این گفت‌وگو را در ادامه انظر

#### نقد روز

## دیپلماسی آب رویکردها و چالش‌ها

#### روزبه اسکندری

آب در ذات خود می‌تواند عامل همگرایی و بستر توسعه همکاری‌های منطقه‌ای باشد. با این حال، در غیاب نظام حکمرانی منسجم بینود سازوکارهای الزام‌آور و فقدان اراده سیاسی برای حل منازعات منابع آبی مشترک نه تنها به عامل همگرایی بدل نمی‌شوند، بلکه به کانون‌های رقابت و تنش‌های فزاینده تبدیل می‌گردند.

در حوضه هیرمند، بی‌ثباتی سیاسی و ساختاری در افغانستان در کنار عدم اجرای تعهدات آبی منجر به کاهش محسوس حبابه ایران و خشکی تالاب هامون شده است. در شمال شرق، تنش‌های گاه‌وبی‌گاه بر سر تقسیم آب رود اترک میان ایران و ترکمنستان، موجب تشدید نگرانی‌ها در حوزه‌های کشاورزی محلی شده است و در شمال غرب کشور، تحولات پیچیده قفقاز و منازعات ژئوپلیتیکی در اطراف رود ارس بر سر نوشت این منبع آبی حیاتی سایه افکنده است.

کاهش جریان تمام این رودخانه‌ها تنها تهدیدی برای تالاب‌ها، بوم‌سازگان‌ها و کشاورزی مناطق مرزی نیست، بلکه در سطحی کلان تر، امنیت غذایی، تاب‌آوری زیستی و حتی ثبات

## اجتای

# تأثیر هوش مصنوعی بر آینده روزنامه‌نگاری



ما بارها دیده‌ایم که این ابزار در مورد رسانه‌های معاند بر اساس واقعیت‌ها و شواهد میدانی و آنچه به راستی رخ داده سخن نمی‌گوید. لذا این ابزار می‌تواند با گزینش منابع، اولویت‌دهی به برخی دیدگاه‌ها یا حذف محتوای نامطلوب [از دیدگاه خودشان] (از نظر سیاسی، ایدئولوژیک یا جاری) اطلاعات را به شکل نامحسوس تحریف کند. این وضعیت شبیه به انحصار اطلاعاتی است که در آن کاربران تنها نسخه‌ای پردازش شده از واقعیت را می‌بینند، بی‌آنکه به منابع اصلی دسترسی نداشته باشند. بنابراین، در قالب هوش مصنوعی مقوله‌ای به نام رسانه مستقل و رسانه مردمی رنگ می‌بازد. کم‌این‌که با اساساً مورد رسانه مردمی بحث‌های بسیاری مطرح است و چالش‌هایی در این زمینه وجود دارد که آیا اقتصاد رسانه اجازه می‌دهد این بخش به صورت مستقل و با نگاه صرفاً مردمی به مسائل مختلف ورود کند؟ طبیعتاً این موضوع در مورد اقتصاد هوش مصنوعی و ایدئولوژی حاکم بر آن نیز مشخص است. هرچند سعی شده، ظاهر و لایه مستقلی ایجاد شود اما در واقعیت این گونه نیست.

‏**▶ برخی از اساتید رسانه معتقدند، «استفاده مداوم خبرنگاران از هوش مصنوعی احتمالاً محتوای رسانه‌ای را شبیه یکدیگر خواهد کرد و کیفیت و عمق مطالب را کاهش می‌دهد، چرا که اساساً این ابزار تأثیرات کلی‌های پیچیده عاجز است و امکان بروز اشتباهات و گمراهی در اطلاعات وجود دارد، بنابراین خبرنگاران در استفاده از این ابزار باید مهارت اعتبارسنجی منبع و دسترسی‌های اطلاعات را که در روزنامه‌نگاری سنتی به کار می‌برند، به کار بزنند تا باعث گمراهی مخاطبان نشوند.»**، نظر شما در این باره چیست، آیا با آن موافقت؟

پاسخ این سؤال را تقریباً در پرسش اول مطرح کردم. ببینید تردیدی نیست که

جمعیتی ایران را با مخاطره مواجه کرده‌است. این بحران‌های مرزی، در بن‌دیک دیپلماسی آبی پویا و راهبردی به سرعت به بحران‌های ملی و امنیتی تبدیل می‌شوند. درحالی که در بسیاری از مناطق جهان، آب به ابزار قدرت نرم، چارنه‌زنی ژئوپلیتیکی و تثبیت نفوذ منطقه‌ای تبدیل شده است، دیپلماسی آبی ایران همچنان در مرحله واکنش منفعلانه باقی مانده و کمتر توانسته از ظرفیت‌های حقوق بین الملل و مکانیسم‌های چند جانبه بهره بگیرد. در شرایطی که نهادهایی چون کنوانسیون ۱۹۹۲ هلسینکی (مربوط به حفاظت و استفاده غیر خصمانه از رودخانه‌ها و دریاچه‌های فرامرزی) و نیز دادگاه‌های بین‌المللی محیط زیست و داوری می‌توانند عرصه‌ای برای دفاع از حقوق آبی کشور باشند، نداشتن حضور مؤثر در این مراجع، مسیر پیگیری رسمی و حقوقی را در عمل مسدود کرده است.

‏**▶ دوبرحان آبی از دریای خزر آلوده تا خلیج فارس گرم و شور**

از سوی دیگر ایران در شمال و جنوب خود با دو پهنه آبی راهبردی و حساس روبه‌روست: دریای خزر و خلیج فارس. با آنکه هر یک از این اکوسیستم‌های آبی نقشی کلیدی در امنیت غذایی، پایداری محیط زیستی و منافع ژئوپلیتیکی کشور ایفا می‌کنند، هر دو در معرض تهدیدهای فزاینده‌ای از سوی همسایگان قرار گرفته‌اند. دریای خزر، بزرگ‌ترین دریاچه بسته جهان، با تهدیدهای محیط زیستی متعددی مواجه است که عمدتاً ناشی از فعالیت‌های کشاورزی اطراف است. بهره‌برداری بی‌رویه از منابع نفتی و گازی توسط برخی کشورهای پیرامونی، همراه با دفع آلاینده‌های صنعتی بدون ضابطه، موجب آلودگی گسترده و تخریب زیستگاه‌های آبی این دریاچه شده است.

سال چهارم | روزنامه رسالت | شماره ۱۱۸۵

رقم بزند، درحالی‌که این گونه نیست. روزنامه‌نگاران بر اساس تحلیل‌هایی که ارائه می‌دهند در این حرفه موفق هستند یا نیستند، لذا وجه تمایز آنان با هوش مصنوعی بر اساس تجارنی است که در صحنه‌های مختلف کاری خود به‌دست می‌آورند، هوش مصنوعی نمی‌تواند جای فردی را بگیرد که سال‌هاست در حوزه نشست‌های هسته‌ای ایران در کشورهای مختلف خبرنگار بوده است. چون او مواردی را دیده که شاید هنوز روایت نکرده باشد اما روی تحلیل‌اش از فراینده‌ها تأثیر گذاشته است. در روزنامه‌نگاری توسعه نیز به همین صورت است. بنابراین به‌نظم می‌رسد که اگر روزنامه‌نگاران مقهور فضای متأثر از هوش مصنوعی نشوند، این فضا هرگز جای آنان را نخواهد گرفت، اما هم ابزاری که اولویت را به سرعت و جذابیت می‌دهد، نه دقت و تحلیل و دارای اشتباهات نگارشی و اطلاعات ناصحیح فراوان است. البته این خطر

وجود دارد که برخی از رسانه‌ها به جای تمرکز توسعه سرمایه‌گذاری روی گزارش‌های ژرف و باکیفیت، همان مسیر هوش مصنوعی را دنبال کنند؛ یعنی ازدیاد اطلاعات، نه تبیین و شفاف‌سازی. این روند نه تنها به جایگاه حرفه‌ای روزنامه‌نگاری خدشه‌وردمی‌کند، بلکه فضای رسانه‌ای را به عرصه‌ای پررپها و اما کم محتوا بدل می‌کند که در آن دقت و شفافیت، قربانی ترافیک می‌شود. اما درکل مدت‌مدت بسیاری از روزنامه‌نگاران مواردی را دیده و شنیده‌اند که هنوز پس از سال‌ها فعالیت‌به دلایل مختلف آن را بازگو نکرده‌اند و صرف‌ر تحلیل‌های خود مواردی را مطرح نموده‌اند. براین اساس باور دارم که حرفه روزنامه‌نگاری با کمک هوش مصنوعی اما بدون آنکا به این ابزار قابلیت ارتقاء دارد.

‏**▶ اگر نکته‌ای جا مانده بغرمایید**

به عنوان نکته پایانی باید تأکید کنم که هوش مصنوعی به جای جایگزینی کامل انسان، باید به شکل ابزاری کمکی برای تقویت خلاقیت، دقت و کارایی مورد استفاده قرار گیرد. آینده مدلی نیاز دارد که در آن هوش مصنوعی و محتوای انسانی یکدیگر را تکمیل کنند، نه این‌که به رقابتی مخرب تبدیل شوند. این تنها راه حفظ تنوع و اعتماد و پویایی در عصر دیجیتال است. در این راستا روزنامه‌نگاران برای مقابله با تهدیدهای هوش مصنوعی باید بر تولید محتوای اصل، تحلیلی مبتنی بر شفافیت تمرکز کرده و با ارائه گزارش‌های میدانی، مستند به منابع قابل اعتماد و چندگان‌ه و افشای روش‌های تحقیق، به مخاطبان نشان دهند که تفاوت محتوای حرفه‌ای با خروجی‌های هوش مصنوعی در دقت عمق و مسئولیت‌پذیری است. همچنین، باید با توضیح محدودیت‌های هوش مصنوعی در پردازش اخبار، مخاطب را به مصرف آگاهانه‌تر اطلاعات ترغیب کرد.

‏**پی‌نوشت:**

۱- **پژوهش منتشر شده در خبرگزاری «ایرنا، باتیتر» چالش‌های روزنامه‌نگاری در آینده.**

تخلیه فاضلاب‌های صنعتی، کشاورزی و شهری از طریق رودخانه‌هایی مانند ولگا، که حدود ۸۰ درصد آب ورودی به دریای خزر را تأمین می‌کند، منجر به ورود سالانه مقادیر قابل توجهی از آلاینده‌ها به این دریاچه می‌شود. این آلودگی‌ها تأثیرات مخربی بر گونه‌های آبی داشته‌اند. این روند نه تنها پایداری شکننده اکولوژیک خزر را به خطر انداخته، بلکه این‌ها را به کانون‌های نفتی کشورهایمانند آذربایجان به این دریاچه، به‌ویژه در فصول سرد، موجب آلودگی آب و ماه‌سازهای ساحلی شده و زیستگاه‌های طبیعی را به خطر انداخته است. در جنوب، خلیج فارس با نوع متفاوتی از بحران دست‌وپنجه نرم می‌کند. کشورهای عربی حاشیه جنوبی این خلیج، با راه‌اندازی گسترده پروژه‌های آب شیرین‌کن و تخلیه سوراخ‌های نمک‌زدایی به دریا، آب آن را شورتر و گرم‌تر کرده که منجر به آسیب به چرخه حیات آبزیان کوچک و ماهی‌ها شده است. همچنین کاهش نرخ رشد، افزایش سفیدشدگی و کاهش تنوع زیستی و نابودی زیستگاه‌های مرجانی نیز از آثار توسعه این تجهیزات است. این فرایند، به زنجیره‌های زیستی حساس حوضه خلیج فارس آسیب‌زده و منابع شیلاتی جنوب ایران را نیز تهدید می‌کند.

فقدان نقش آفرینی مؤثر ایران در شکل‌دهی رژیم‌های حقوقی چند جانبه درباره روش‌های بهره‌برداری، توافق‌های محیط زیستی منطقه‌ای و سازوکارهای مؤثر برای حفاظت از این پهنه‌های آبی محسوس است. این معضل، نه تنها هزینه‌های محیط زیستی در کشور را افزایش می‌دهد، بلکه می‌تواند در بلندمدت پیامدهای ژئوپلیتیکی جبران‌ناپذیری به همراه داشته باشد.

#### تلنگر

## جمعیت شرکت‌کننده در کنکور طی دوسال ۲۶ درصد کم شد

در مقایسه با سال ۱۴۰۳، ۲۶ درصد کم‌تر از آن است. در سال ۱۴۰۲ یک میلیون و ۱۱۹ هزار و ۴۳۶ تن در نوبت دوم آزمون سراسری شرکت کرده بودند. همچنین جمعیت متقاضیان دور دوم نسبت به سال ۱۴۰۳ هم ۱۷ درصد کم‌تر شده‌است. کاهش جمعیت شرکت‌کنندگان در آزمون سراسری در شرایطی است که سهم زنان در این آزمون به بالاترین نسبت رسیده؛ ۶۴ درصد متقاضیان نوبت دوم کنکور ۱۴۰۴ زن بودند که یک درصد نسبت به نوبت اول امسال و نوبت دوم سال ۱۴۰۳ بیشتر است. بر این اساس ۵۲۵ هزار و ۱۶۶ تن از شرکت‌کنندگان در آزمون ورودی دانشگاه‌های دولتی ۱۴۰۴ زن هستند و بر همین مبناً آما سهم بیشتری از صندلی دانشگاه‌های دولتی را خواهند داشت؛ روزی که از حده دودو دهه قبل آغاز شده‌است، با این حال زنان دانش‌آموخته دانشگاه‌های همچنان بالاترین نرخ بیکاری را دارند و نسبت اشتغال زنان کمتر از ۱۵ درصد است.

جمعیت کنکوری‌ها در نوبت دوم نسبت به نوبت اول ۱۴ درصد کم‌تر شد و نسبت به سال قبل ۱۷ درصد. شمار زنان شرکت‌کننده در آزمون سراسری

ورود به دانشگاه‌های دولتی ایران به بالاترین نسبت رسید اما جمعیت کل متقاضیان ورود به دانشگاه حتی نسبت به مرحله نخست کاهش یافت. به گزارش رسانه‌ها، در نوبت دوم آزمون سراسری ورود به دانشگاه‌های دولتی ۸۲۲ هزار و ۹۵۳ داوطلب در پنج گروه آزمایشی این دوره شرکت کرده‌اند. این رقم ۱۴ درصد نسبت به جمعیت شرکت‌کننده در نوبت نخست کم‌تر است.

نوبت دوم آزمون سراسری متأثر از حمله نظامی اسرائیل به ایران با تأخیر سه هفته‌ای از ۲۷ تیر ۱۴۰۴ برگزار شد. روزنامه «فرهیختگان» که به دانشگاه آزاد اسلامی وابسته است، نوشت جمعیت شرکت‌کنندگان آزمون سراسری ۱۴۰۴ کمترین میزان در پنج سال اخیر است.

بر اساس این گزارش جمعیت متقاضی ورود به دانشگاه‌های دولتی